

アイヌタイムズ

第 68 号

2018 年 3 月 30 日 (金) アイヌ語ペンクラブ

El AinuTimes n-ro 68 eldonita en la 30-a de marto 2018
aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

"Gouruden-Kamuy" oruspe

(La ajnua [t.e. aina] lingvo)

2017 pa 12 cup 3 to ta *Hokkaidou-Daigaku* or ta "Ukocancanke kor oka itak (*genko hougen samitto*)" an ruwe ne.

Asur as *manga* "Gouruden-Kamuy" a=kar hi ta, *Nakagawa Hiroshi* nispa (*Tiba-Dai-Kyouzyu*) ikasuy wa ne *manga* or ta aynuitak pirvano a=nuyé wa makanak aynuitak a=pirása yak pirka ya ka a=ye oruspe an ruwe ne.

Syakai-gengogaku or ta *genko* neya *minzoku* neya oruspe ene pirka hi i=nure yakun ne *genko* ponno ponno a=tusáre easkay yak a=ye.

Inne sísam utar aynuitak nep ka erampewtek ka ki eramasu ka somo ki ruwe ne. Aynu utar patek arikiki yak *genko* a=tusáre niwkes wa usa oka utar turano ukasuy kuni p ne.

Rakonto pri "Golden Kamuy" (La pinta kunsido pri lingvoj kaj dialektoj en kriza situacio)

(Esperanto)

En la 3-a de dec. 2017 en la Unversitato de Hokkajdo okazis "La pinta kunsido pri lingvoj kaj dialektoj en kriza situacio". En la 3-a de dec. 2017 en la Unversitato de Hokkajdo okazis "La pinta kunsido pri lingvoj kaj dialektoj en kriza situacio".

La baza parolado de prof. Nakagawa de la Unversitato de Ĉiba estas jene: La fama komikso "Golden Kamuy" estis farita helpe de la profesoro, kaj laŭ tio oni povos reaktivigi la ainan lingvon. La etno aino estas indiĝeno, ĉefe loĝanta en la norda insulo Hokkajdo de Japanio. Prof. Nakagawa, la prezentanto paroladis jene: Laŭ socilingvistiko kiam oni havigas bonan impreson al etnoj kaj siaj lingvoj, tio kaŭzas reviviĝon de la lingvoj.

Multaj japanoj ne scias ainan lingvon kaj ne interesiĝas pri ĝi.

Se nur ainoj klopodas por reviviĝo de aina lingvo, realigi tion estas malfacile. La reviviĝo necesas ŝanĝiĝo de sociaj ĉirkaŭaĵoj.

Kusu, oya utar ne yakka aynuitak eramasu kuni, somo etarka no pirkano aynupuri neya aynuitak neya a=eywanke kuni p ne.

Aynuitak a=pirása kuni yaykosiramsuye kor an ayne ekuskonna "Gouruden-Kamuy" sekor a=ye *manga* an ruwe ne.

2014 pa wano *Syuukan-Yangu-Zyanpu* (*Syueisya* kar kanpisos) or ta ne *manga* nokaha a=nuyé kor an ruwe ne.

Néwaanpe anak *Nitiro-Sensou* okake ta nani *Hokkaidou* or ta an isoytak ne wa, *Kikan-hei* (a=hosípire wa an tumi eyorot kur) *Sugimoto Saiti syuzinkou* ne wa aynu menoko 'Asirpa' *Hiroin* ne ruwe ne.

Nakagawa nispa ne nokaha nukar hi ta a=eywanke p neya amip neya tane pakno an *manga* akkari nokaha pirkano a=nuyé wa, síno pirka kuni ramu.

Zassi ka ta a=nuyé okake ta suy eyaykosiramsuye amip an ruwe ne.

Asirpa matanpus epanu ruwe ne. Tane an menoko utar matanpus epanu korka teeta anakne okkayo patek epanu p ne ruwe ne.

Hempara wano menoko utar matanpus epanu ya ka uwanpare akusu, *Meizi-zidai* kes wano ki p ne hi eraman ruwe ne.

Ne isoytak or ta an matanpus anakne, *Saisentan Hwassyon* (asir aynu puri) ne nankonna.

Orowano, *Nakagawa* nispa aynuitak *Katakana-hyouki* pirkano eyaykosiramsuypa ruwe ne.

Hiroin réhe 'Asirpa' or ta an *mozi* noka 'r' pon *katakana* 'J' ' ' ani pirkano a=nuyé ruwe ne.

Teeta sísamitak *katakana* or ta isam asir pon *katakana* a=eywanke ruwe ne.

Réhe a=nukár hi pisno ne pon 'J' ' a=esíkarun wa, aynuitak sísamitak uwesinnayno oka hi pirkano a=erámuoka easkay ruwe ne. 'Asirpa' Otarunay ta an ruwe ne. Otarunay ta aynuitak ani a=nuyé kanpi moyo ruwe ne.

Por tio oni bezonas fortigi bonan impreson por havigi intereson al etnoj krom ainoj.

Unu el la solvo estas informado. Pri aino hazarde aperis la komikso "Golden Kamuy" en merkato.

Tiu verko estas publikita de 2014 en serio en la semajna gazeto "Young Jump" de la kompanio "Syueisya".

La scenejo estas Hokkajdo tuj posta la Japano-Rusa Milito, okazinta en 1904-1905. La heroo estas la repatriiĝinta soldato SUGIMOTO Saiçi. La heroine estas aina knabino, Asirpa.

Kiam la prezentanto vidis la originalan pentraĵon, ĉiu ilo kaj kostumo estas pentrita plej precize el tiuj en komiksoj traktintaj pri aino ĝis nun. Tio impresis lin tre bone.

Post kiam oni eldonis la gazekon, okazis, ke li identigis kostumon surbaze de la historaj faktoj. Ekzemple, atentulo la ainan kaptukon "matanpus", kiun Asirpa volvas ĉirkaŭ sia kapo. Nun ĝin surmetita ankaŭ virinoj, sed antaŭe nur viroj.

La prezentanto ekzamenis, de kiam ainaj virinoj surmetis "matanpus". La prezentanto konstatis, ke ili faris de la posta periodo de la epoko de Meizi.

Alivorte tio estas tiama plej novmoda fasono en la rakonto.

Kaj oni decidis ekzakte priskribi ainan lingvon laŭ la aina skribmaniero.

La "r" el la heroina nomo "Asirpa" estas skribita ekzakte kiel la malgranda "J", - tio estas "J", el la litero Katakana.

Aina lingvo havas novajn malgrandajn Katakana-literojn por lasta konsonanto en fermita silabo netroveble en japanaj Katakana-literoj.

Ĉiun fojon, kiam ŝia nomo aperas, oni konscias la malgrandan "J" kaj unuvide povas kompreni, ke la aina lingvo estas malsama ol la japana. Preskaŭ ne troviĝas dokumentoj pri la aina lingvo en la ĉirkaŭaĵo de la urbo Otarunay

Nakagawa nispa anak makanak Otarunay un kur itak an ya ka uwanpare ruwe ne.

A=eywanke p amip nokaha pirkano a=nuyé a p, aynuitak etarka a=nuyé yak wen ruwe ne.

Ney ta ka *manga* ani aynuitak eramuoka utar ka oka nankor.

Hokkaidou Daigaku Daigakuin Satou Tomomi Kyozuyu anak *Edozidai* or ta oka kanpi ani aynuitak motoho hunara ruwe ne.

Nakagawa nispa anak, ne *kenkyuu* turano aynu kuwaha *kenkyuu* nukar kor, Otarunay un kur itak makanak an ya ka yaykosiramsuypa ruwe ne.

Kuwaha anak *tiiki* pisno sinna wa, Otarunay or ta okay pe anak *Yakumo* or ta okay pe néno an sekor a=ye ruwe ne.

Kuwaha uneno an yakun oro ta uutari oka wa uneno itak ka oka nankor.

Korka, *Yakumo* un kur itak ani a=nuyé kanpi ka moyo wa kusu, ani kanpinuye=an ka niwkes pe ne ruwe ne.

Ora *Sato Kyoozyu* kar *Ronbun* ani, Otarunay un kur itak *Iburi Horobetu* un kur itak néno an hi poronno oka hi a=eráman ruwe ne.

Ne kusu, Poropet (*Horobetu*) un kur itak a=eywanke ruwe ne. *Yakumo* or wa Poropet hanke no an ruwe ne. Poropet un kur itak ani a=nuyé kanpi poronno an wa kusu, ani pirkano kanpinuye=an ka easkay pe ne ruwe ne.

Ne isoytak hontom wano, Asirpa utari turano Aynumosir péka payoka ruwe ne.

Otarunay or wa paye wa Satporo (*Sapporo*) wano Kapato (*Kabato*) pakno arki hi ta, *Honsirensai* or ta, Kapato un utar ne korka Poropet un kur itak ani ene a=nuyé hi; <<Ku=hokuhi eci=rayke kusu eci=móntasa=as na!>>

Néwaanpe anak sinna itak ne ruwe ne.

Kapato un utar *Isikari* un kur itak ani a=ye kuni p ne kusu, *Tankoubon (Komikkusu)* or ta néwaanpe ene a=eásirkar ruwe ne.

<<Ku=hokuhi es=rayke kusu es=montasa=as na!>>

(Otaru), kie Asirpa naskiĝis.

La prezentanto ekzamenis, kia estis Otarunay-dialekto, kiun ŝi parolis.

La iloj kaj kostumoj estas ekzakte. Tial ankaŭ la lingvon estu ekzakta.

Li ankaŭ pensas, ke estonte povos aperi homoj, kiuj lernas la ainan per komikso.

Prof. Satoo de la Unversitato de Hokkajdo studas la ainan lingvon per la dokumentoj en la epoko de Edo.

La prezentanto konsideris Otarunay-dialekton laŭ tiu studo kaj aina tombofosto.

La tombofosto estas malsama laŭ regionoj, kaj tiu de Otarunay estas simila al tiu de Yurap (*Yakumo*).

Se la tombofostoj estas similaj reciproke, la posedantoj havas samsangan parencecon kaj eble la rilato inter dialektoj estas profunda.

Sed la dokumentoj pri Yurap-dialekto estas malriĉaj, tial malfalce estas fari diversajn ainajn frazojn en la dialekto.

Kaj laŭ la disertaĵo de prof. Satoo oni komprenas, ke la dialekto de la ĉirkaŭaĵo de Otarunay havas proksiman rilaton kun tiu de la regiono Iburi-Poropet (*Iburi-Horobetu*).

Do la dialekto de Asirpa estis farita surbaze de tiu de la regiono Poropet (*Horobetu*). Poropet estas prokisma al Yurap (*Yakumo*) kaj troviĝas riĉaj dokumentoj pri la Poropet-dialekto.

Asipa kaj siaj kamaradoj transiĝas al diversaj lokoj en Hokkajdo meze de la rakonto.

Ili forlasis Otarunay (Otaru), Satporo (*Sapporo*) kaj alvenis al Kapato (*Kabato*). Unue oni senatente kaj erare enmetis tekstojn en la komikso per la Poropet-dialekto. <<Ku=hokuhi eci=rayke kusu eci=montasa=as na!>> (Mia sinjoro estas mortigita de vi, tial mi venĝu al vi!)

Homoj en Kapato parolas en Iskar-dialekto (*Išikari*-dialekto). Tial poste en aparta libro oni ĝuste retradukis iliajn vortojn en Iskar-dialekto.

<<Ku=hokuhi es=rayke kusu es=montasa=as na!>>

Sinnayno an uske pon korka, itak eraman utar anak ehosi a=ye p ka pirkano eraman ruwe ne. Néwaanpe kusu, Kusru (*Kuŝiro*) un paye hi ta, Kusru un utar Kusru un kur itak ani hawean kuni esanniyo ruwe ne.

Ne *manga* ani easir aynupuri aynuitak eraman utar oka ruwe ne. Aynuitak eramasu utar eun ehosi a=ye ka somo ki no a=kar ruwe ne. Aynuitak eramasu utar eun ehosi a=ye ka somo ki no a=kar ruwe ne.

Gouruden Kamuy anak *Terebi-Anime* ne a=kar ruwe ne.

2018 pa 4 cup ta *TOKYO MX (Toukyou)*, *BS11 (Zenkoku)* oro wano néwaanpe a=nukáre.

Hokkaidou or ta *Sapporo Terebi* oro wano néwaanpe a=nukáre.

FOD or ta *Intaanetto-haisin* ki ruwe ne.

Ene moy moyke=an hi (*dousa*) neya, ene hawean=an hi (*hatuon*) neya, *anime* or ta ne yakun isayka no a=nukáre ka a=nuré ka ki easkay.

'Hinna' sekor a=ye hi ta makanak iki=an pe ne ya ka, *anime* ani a=nukáre easkay kusu néno a=ki kuni i=nisuk ruwe ne.

Manga "Yangu-Zyanpu" nukar utar okayo ne korka, *Terebi-anime* ne a=kar yakun usa oka utar nukar easkay ruwe ne.

Nakagawa nispa anak ne utari turano makanak iki yak pirka ya ka yaykosiramsuywa wa, aynuitak pirkano a=pirásare yak pirka, sekor hawean.

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas. Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio), 2300 enoj 4 numere (ajnua kaj japana versio)

Varbu la ajnu-lingvajn kontribuojn de legantoj, ni petas.

La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn. (Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,

Tio estas subtila diferenco, sed klare rimarkebla por kompetentulo.

Tial oni atentis, ke oni enmetu tekston de Kusru-dialekto (Kuŝiro-Dialekto) en la parolojn de Kusru (Kuŝiro)-anoj.

Tiel oni precizigis la detalojn celante, ke oni ne donu malĝustajn informojn al homoj interesitaj de aina lingvo el multaj homoj unuafoje legintaj tiujn per la komikso.

Oni decidis, ke la komikso "Golden Kamuy" estos dissendata kiel animita filmo en televida programo.

Ekde apr. 2018 oni dissendos ĝin de la televidaj stacioj TOKYO MX (tra la regiono Tokio) kaj BS11 (tra la tuta Japanio).

En Hokkajdo oni dissendos ĝin de la televida stacio STV.

Per interreto oni dissendos ĝin de la reta stacio FOD.

Per la animita filmo, oni relative facile povas esprimi la ainajn decajn agojn kaj la prononcojn de aina lingvo.

Kiam ainaj virnioj diras, "Hinna (Dankon)", tiuj dece balancadas supren kaj malsupren siaj manojn turninte la manplatojn supren. Oni povas enmeti tiun agon en animitan filmon. Do la prezentanto petis, ke oni adoptu tion. "Young Jump", enhavanta "Golden Kamuy", estas komiksa gazeto ĉefe por junaj viroj. Sed se oni dissendos ĝin per animita filmo de televida programo, la sciantoj de la komikso disvastiĝos en diversaj grupoj.

La prezentanto esperas, ke la konstruado de diversajn strategion kunlabore kun koncernatoj iom kontribuos por revivigo de aina lingvo.

Adreso: HAMADA Takaŝi
1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,
e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),
TTT-ejo: <https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html> (japane)

Se vi kontaktu Esperante, jene.
e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

rim.) La eldonrajto de AinuTimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

- rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.
2. *Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.*
3. *La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "[99-siki roomaji \(japane\)](#)" de japana latina litero.*
4. Verda litero estas Esperanta.